

מינהל
חברה
ונוער

מכינה לחיים, מכינת י"ב "צידה לדרך"

עוגנים להקמת מכינת י"ב במוסד החינוך

"מסע מצלח לא מסתיים לעולם,

הקילומטרים כן.

אך הזמן נשאר חקוק בתוכך

הופך חלק ממך.

בסוף המסע אינני מרגיש מנצח,

אלא יותר אסיר תודה.

כאלו שהדרך עברה בתוכי ולא אני בתוכה."

(אברהם חלפי)

מכינה לחיים, מכינת י"ב

"צידה לדרך"

עוגנים להקמת מכינת י"ב במוסד החינוך

מבוא ורציונל

אתגרי המאה ה-21- מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מ'חממת' הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי. על מנת לתת מענה לאתגרים אלו תוך יצירת זהות ושייכות פותחה תכנית "מכינה לחיים".

התוכנית "מכינה לחיים" המיועדת לכיתות יא-יב מטפחת את דמות הבוגר ומהווה מודל של למידה חברתית ורגשית. מתקיימת בה למידה מעמיקה המשלבת ידע מיומנויות וערכים. היא מכשירה את הבוגר לעצמאות, למסוגלות בבחירת הדרך ולהתמודדות מוצלחת עם אתגרי הסביבה המשתנה בחברה הישראלית של המאה ה-21, ברמה האישית, החברתית-אזרחית והתעסוקתית. (מתוך: [תכנית מכינה לחיים](#), משרד החינוך מינהל חברה ונוער אגף חברתי קהילתי).

מעבר מחיי בית הספר לעולם הבגרות מציב בפני בני הנוער אתגרים רבים, הן ברמה האישית והן ברמה החברתית.

תהליך ההתבגרות כולל מעבר מהתלות במסגרת הבית-ספרית אל עולם שבו נדרשת עצמאות מלאה בתחומים רבים: קבלת החלטות אישיות, השתלבות במעגל העבודה או הלימודים, ניהול מערכות יחסים בוגרות ומעורבות בקהילה ובמדינה. מערכת החינוך רואה חשיבות רבה בהכנת תלמידיה לשלב זה, מתוך הבנה כי חינוך לערכים, מיומנויות חיים וחשיבה ביקורתית הם אבני היסוד של חברה בריאה ומשגשגת.

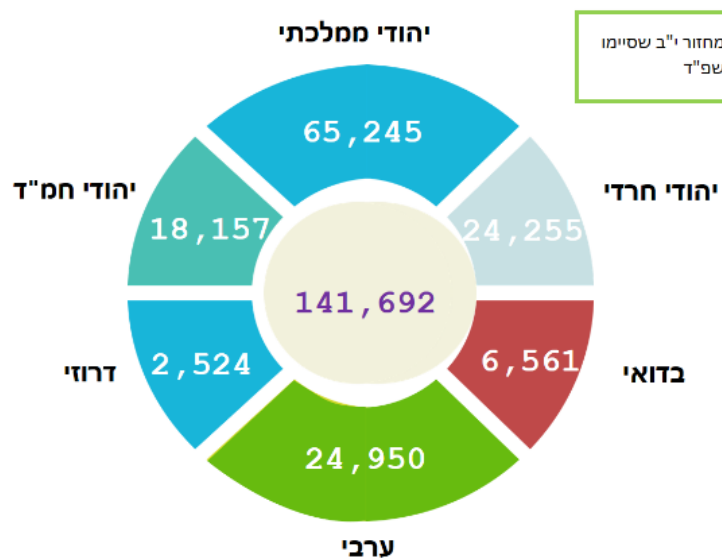
חוברת זו מיועדת להיות כלי עזר משמעותי לצוותי החינוך המכינים את תלמידי י"ב בדרכם אל החיים הבוגרים ולצייד אותם בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם. וכן להעניק להם סל גדוש של ערכי מורשת ותרבות שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם והמשך דרכם.

תכני החוברת מבוססים על עקרונות של חינוך לערכים, פיתוח יכולות אישיות וחברתיות, והקניית ידע פרקטי בתחומים מגוונים כגון כלכלה, תעסוקה ובריאות. מטרתנו היא להעצים את התלמידים כך שירגישו מוכנים ובטוחים לצאת לדרך חדשה כבוגרים אחראיים ומעורבים.

מצ"ב נספחים התאמה למגזרים השונים:

- מכינה לחיים - [מתווה למחוז החרדי](#)
- מכינה לחיים - [מתווה לחמ"ד](#)
- מכינה לחיים - [מתווה לחברה הערבית](#)

נתונים - מסיימי י"ב בשנת תשפ"ד

תכנים מרכזיים בתוכנית "מכינה לחיים"

1. פיתוח זהות עצמית

דיון במושגים כמו ערכים אישיים, שאיפות ותחושת משמעות בחיים.

2. ניהול זמן ומשאבים

טכניקות לניהול זמן יעיל ושימוש מושכל במשאבים זמינים.

3. מעורבות חברתית ואחריות קהילתית

חשיבות ההתנדבות והמעורבות בקהילה ככלים לפיתוח אישי וחברתי.

4. לקראת שירות צבאי/לאומי משמעותי

הכנה מנטלית ופיזית לקראת השירות, תוך הדגשת החשיבות של תרומה למדינה.

5. מיומנויות פיננסיות

לימוד עקרונות בסיסיים בניהול תקציב אישי, חיסכון והשקעות.

6. בריאות גופנית ונפשית

זיהוי סימני לחץ ושחיקה, לצד שיטות לשמירה על אורח חיים בריא.

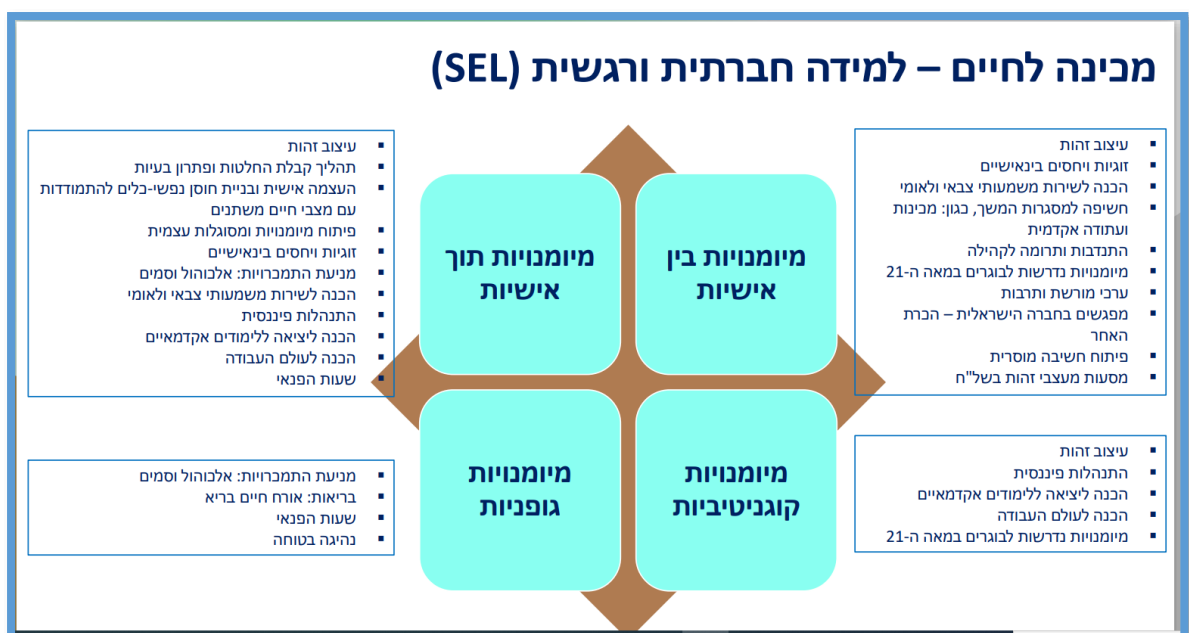
7. בחירת מסלול קריירה או לימודים

כלים לבחינת אפשרויות תעסוקה או לימודים גבוהים בהתאם ליכולות ולשאיפות.

8. ציונות וחלוציות, היסטוריה של עם ישראל, ספרות עברית, חקלאות מעשית, תנ"ך

ומורשת, אזרחות פעילה.

התוכנית מטפחת את דמות הבוגר ומהווה מודל של למידה חברתית ורגשית

מכינה לחיים – תמונת עתיד

חלום בהקיץ יכול להפוך לעוגן שנוכל להטיל לתוך עתידנו ולמשוך באמצעותו את מחשבותינו קדימה. בדרך זו, רצונות ההווה שלנו מעניקים לחשיבתנו אופי שלא היה לה לו היינו עוסקים רק בזיכרונות העבר.
(Cornish 1984, 104)

חקר הדימויים האישיים שיש לנו לגבי העתיד יכול לייפות את כוח מחשבותינו ולסייע לנו לפתח מושגים ויעדים ברורים יותר. מושגים אלו יכולים להיות הסיבות שיניעו אותנו לקראת הגשמת עתיד נעים יותר.
(מתוך ללמוד וללמד את העתיד, פרופ' דוד פסיג)

מכינה לחיים – תמונת עתיד

מודלים להפעלת התוכנית:

התכנית מיועדת לכיתות י"ב וניתן להפעיל אותה על פי עקרונות הגמישות הפדגוגית הניהולית (מע' גפ"ן) באחד מהמודלים הבאים:

- **מודל בית ספרי גמיש:** סימון משבצת זמן אפקטיבית, של שעות או ימים קבועים במערכת.
 - **מודל הסיירת:** גיבוש סיירת תלמידים נבחרת (לפחות 25% מכלל השכבה) שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ולוקחת בו חלק פעיל.
 - **מודל חודש ומעלה בשנת י"ב:** תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד, או כסדרות שבועיות לאורך שנת י"ב. הלמידה מתקיימת בבית הספר ומחוצה לו. או בכל מודל אחר שמתאים לבית הספר ואשר יקבל את אישור הגורם המקצועי במחוז.
- *המתווים יחולקו ליחידות למידה עצמאיות ומודולריות.

השותפים בתהליך

הצעות לתכנים "מכינה לחיים" לתלמידי כיתה י"ב עם הפניה לשיעורי חינוך

1. היבטים אישיים

- פיתוח זהות עצמית
- קבלת החלטות אישיות, הצבת גבולות, התבוננות עצמית, אמונה וחוסן בשעת משבר
- הגדרת יעדים לפתיחת שנה - [ללכת בדרכי...שאלון אישי](#)

מנהיגות ושליחות

- [שיעור חינוך: מהי מנהיגות ומהי חשיבותה](#)
- [מנהיגות ערכת קלפים](#)

2. ניהול זמן ומשאבים

- טכניקות לניהול זמן יעיל ושימוש מושכל במשאבים זמינים

3. היבטים חברתיים

- מעורבות חברתית וקהילתית, סולידריות חברתית:

[שיעור חינוך: שותפות גורל](#)

- ערכים דמוקרטיים וסובלנות:

[שווה לחיות שווה](#)

- יחסים בין-אישיים ושיתוף פעולה
- זוגיות ויחסים בינאישיים (זוגיות ומיניות בריאה ותמרורי אזהרה).

4. היבטים כלכליים

- ניהול תקציב אישי

- מודעות פיננסית (חסכון, השקעות, אשראי)

5. היבטים אקדמיים ותעסוקתיים

- בחירת מסלול לימודים או קריירה

- כתיבת קורות חיים [והכנה לקראת ראיון עבודה](#)

- מיומנויות למידה עצמאית

6. הכנה לשירות משמעותי צבאי/לאומי

[שיעור חינוך: הגיוס לצה"ל - שליחות או חובה?](#)

[הנני - שליחות המחוללת אחריות](#) – סדנאות הכנה לצהל

[מנהיגות מעוררת השראה - נלחמים וחיים](#)

[צבא העם האומנם?](#)

- שרות משמעותי לאוכלוסיות בעלות פטור – לבת הדתית חוברת [תיקון עולם](#)
- מתן כלים למלש"ב - לשירות משמעותי.
- זכויות וחובות כאזרח במדינה.

[יש לי מניה במדינה](#)

- מעורבות פוליטית ואחריות אזרחית

[בדרך לאזרחות בוגרת](#)

7. **בריאות ורווחה**

- שמירה על אורח חיים בריא
- התמודדות עם לחץ ושחיקה

נספחים

*התאמת התוכנית למגזרים השונים:

(מתוך: מכתב למנהלי חברה ונוער במחוזות, ממוני חינוך חברתי קהילתי מפקחי ח"ן במחוזות. פנייה למחוזות להצטרפות לתוכנית חלוץ "מכינה לחיים" בשנה"ל תשפ"ה בתאריך כ"ו בטבת תשפ"ה 26 בינואר 2025)

תוכנית "מכינה לחיים" במחוז החרדי

רציונל

תוכנית "מכינה לחיים" מיועדת לתלמידי י"ב, הנמצאים בשנת הלימודים האחרונה שלהם במערכת החינוך. היציאה מחממת המוסד החינוכי אל העולם שבחוץ מזמנת לפתחם של התלמידים מצבים חדשים שדורשים מענה והכנה. "מכינה לחיים" מכוונת להקניית ידע, מיומנויות וערכים כחלק מעיצוב דמות הבוגר. התוכנית מדגישה פיתוח אישי ורגשי לצד הקניית מיומנויות פרקטיות ומתמקדת בתחושת השייכות והזהות של התלמידים ובאחריות והמחויבות שלהם למילוי תפקידם בחיים.

מטרות

- לפתח בתלמידים זהות מגובשת וחיבור לערכים כדי לסייע בידם לבחור בחירות מיטביות בחייהם ולפעול ברוח שאליה חונכו גם בהמשך דרכם.
- לצייד את התלמידים בארגז כלים משמעותי, בידע, בכישורים ובמיומנויות שיאפשרו להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות לפניהם.
- לפתח בתלמידים אחריות אישית וסביבתית, גילוי יוזמה ואחריות ונכונות לעשייה למען הזולת
- לחזק את החוסן האישי והקהילתי של התלמידים, במיוחד בעקבות השנה האחרונה ואירועי המלחמה.

מסגרת התוכנית

"מכינה לחיים" מספקת מרחב התנסות ומשמעות במהלך שנת הלימודים האחרונה במערכת החינוך. בית הספר יוביל ליצירת מסגרת ייעודית להקניה, לפיתוח ולהעצמה של יכולות חברתיות, קוגניטיביות, רגשיות ומעשיות שונות ומגוונות. התוכנית תתבצע בשיתוף פעולה של גורמים שונים בצוות בית הספר. תחומי העיסוק בתוכנית "מכינה לחיים" יהיו עשירים ורב תחומיים וישלבו נושאים לימודיים, ערכיים, חברתיים ומעשיים. המכינה תתקיים בבית ספר ומחוצה לו, והתלמידים יהיו שותפים בתכנון, בהובלה ובאחריות על התהליכים.

אוכלוסיית יעד

במחוז החרדי, ייבחרו עשרה מוסדות שיעמדו בכל תנאי הסף ויוכיחו יכולת ונכונות לשמש מודל חלוץ לבתי ספר נוספים. מתוך בתי הספר שייבחרו, חמישה יהיו מוסדות לבנים וחמישה מוסדות לבנות. תינתן קדימות למוסדות עתירי עולים. מנהל מינהל חברה ונוער במחוז בשיתוף ממונה חח"ק ובהתייעצות עם הפיקוח הכולל יבחר במוסדות.

תנאי סף

על בתי הספר המועמדים לתוכנית לעמוד בדרישות אלו:

1. בעלי תפקידים בצוות החינוך החברתי – רכז חינוך חברתי, רכז מעורבות חברתית ורכז טיולים – עברו הכשרה ומשתתפים בפיתוח מקצועי בהתאם להנחיות המינהל.
2. בית הספר מקיים שעת חינוך שבועית ברוח החינוך החברתי.

דרישות סף לביצוע התוכנית

1. בית הספר ימנה מוביל תוכנית "מכינה לחיים" בבית הספר.
2. מוביל המכינה ישתתף בהכשרה ארצית ויקבל ליווי פרטני והדרכה במחוז.
3. בית הספר יגיש תוכנית בית ספרית סדורה על פי מתווה "מכינה לחיים" לממונה חינוך חברתי במחוז.
4. תלמידים ישתתפו בחשיבה ובבניית תוכנית המכינה.
5. תוכנית המכינה תשלב לפחות שלוש סדנאות עם מורים מתחומי הדעת השונים.
6. בית הספר יפעל לאיגום משאבים לקידום החינוך החברתי קהילתי בבית הספר ולחיזוק שותפויות עם גורמים בקהילה וברשות.
7. תינתן עדיפות למוסדות שהפעילו את תוכנית "מכינה לחיים" בשנה"ל תשפ"ד.

דרך הפעלת התוכנית

יתקיימו 10-7 מפגשים (30 שעות לכל הפחות), בהתאם ללוח הזמנים של בית הספר, לקבוצה אחת של לפחות 15 תלמידים בכיתות י"א או י"ב. תוכן המפגשים ייבחר מתוך סל תכנים מוצע, ויתקיימו מפגשים פיזיים במוסד ומחוצה לו בהתאם להנחיות ביטחון ובטיחות.

שותפים לתכנון ולבניה של התוכנית הבית ספרית

מתכלל/ת: רכז/ת "מכינה לחיים" בבית הספר
צוות בית הספר: מנהל/ת ביה"ס, רכז/ת חברתי/ת, רכז/ת שכבת י"ב, יועץ/ת חינוכי/ת, מחנכי י"ב, מורים מתחומי הדעת השונים, נציגות תלמידים משכבת י"ב ונציגות הורים.

עקרונות הפעולה

- בחירה, ניהול עצמי וקבלת אחריות
- גיוון ורב ממדיות
- שיתופיות ומיקוד בתקשורת חיובית
- למידה מתוך התנסות
- שיתוף הקהילה.

מודלים מוצעים

מודל חודש ומעלה ב"ב: תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד או כסדרות שבועיות. הלמידה מתקיימת בבית הספר ומחוצה לו.

מודל בית ספרי גמיש: סימון משבצת זמן אפקטיבית של שעות קבועות או של ימים קבועים במערכת בכיתה י"א וי"ב.

מודל הסיירת: גיבוש סיירת תלמידים נבחרת (לפחות 25% מכלל השכבה) שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ופעילה בו.

אפשר להציע מודלים נוספים שמתאימים לבית הספר ולבקש את אישור הגורם המקצועי במחוז.

תכנים מוצעים

אמונה בשעת משבר והתמודדות במצבי לחץ
העצמה אישית ובניית חוסן נפשי – כלים להתמודדות עם מצבי חיים משתנים
עיצוב זהות ופעילות לחיזוק השייכות
תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות
איתור חוזקות ופיתוח מסוגלות עצמית
הבית היהודי

חינוך פיננסי: ניהול תקציב, ניהול חשבון בנק, חסכונות וכו'
עולם העבודה: הכוון תעסוקתי, ראיונות וכתובת קורות חיים
בריאות: אורח חיים בריא (תזונה נכונה, בריאות גופנית ונפשית)
התנדבות ותרומה לקהילה
מיומנויות טכנולוגיות.

מודל תקצוב

למוסדות שייכנסו למודל, יינתן סיוע פדגוגי חינוכי (חבילת פריטים) לעידוד הפעילות.

העתקים:

מר מאיר שמעוני, מנכ"ל משרד החינוך
מנהלי מחוזות
הנהלת מינהל חברה ונוער

רציונל תכנית מכינה לחיים בחמ"ד – "בכל דרכיך דעהו" משלי ג, ו

"מטרת החינוך בישראל היא להכשיר את האדם לצורתו המתוקנת שהנקודה המרכזית שבה לעשותו טוב וישר" (הרב קוק איגרות ראי"ה, אגרת ק"ע)

אתגרי המאה ה-21 מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מ'חממת' הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי. על מנת לתת מענה לאתגרים אלה פותחה תכנית "מכינה לחיים".

תכנית מכינה לחיים משרתת את טיפוח דמות הבוגר ומהווה מודל של למידה חברתית ורגשית. מתקיימת בה למידה מעמיקה המשלבת ידע, מיומנויות וערכים, מכשירה את הבוגר לעצמאות, מסוגלות בבחירת הדרך והתמודדות מוצלחת עם אתגרי הסביבה המשתנה בחברה הישראלית של המאה ה-21 ברמה האישית, החברתית-אזרחית והתעסוקתית.

בשנה האחרונה, מערכת החינוך מתמודדת עם השפעותיה של מלחמת חרבות ברזל על בני הנוער. השפעות המלחמה מחזקות את הצורך בעיסוק בנושאים שונים שתוכנית המכינה עוסקת בהם, בין יתר נושאי עיסוקה. כגון: זהות ושייכות, אהבת הארץ ועידוד לאזרחות פעילה ותורמת למדינה ישראל.

מכינה לחיים בחמ"ד תעסוק בטיפוח זהות ציונית דתית, בחיבור לתורת ישראל, בפיתוח חוסן אמוני בשעת משבר ובשגרה, בהכנה לשירות משמעותי לבן הדתי ולבת הדתית לאור תכנית תיקון עולם, בחיבור למדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו, בהכנה לזוגיות, ולחיי משפחה ובהעמקת ההיכרות והחיבורים לעם ישראל ולקבוצות שונות בחברה הישראלית – יחד שבטי ישראל, תוך שכלול ופיתוח מגוון מענים מותאמים לאתגרי השעה.

מטרות התכנית

- לצייד את בוגרי החמ"ד בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם, מתוך תפיסת עולם ציונית דתית.
- להעניק לבוגרי מערכת החינוך סל גדוש של ערכים שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם ואת המשך דרכם.
- לחזק את החוסן האישי והקהילתי שנפגע בשנה האחרונה עקב אירועי המלחמה.
- לטפח בתלמידים יכולות שיתוף, אוטונומיה, יוזמה, תכנון, ביצוע וגילוי אחריות.
- להעלות את המודעות לתפקיד בני הנוער במתן עזרה וסיוע ולקידום חוסן אמוני בשעת חירום לאומית.

- לכוון את הבוגרים למסגרות המשך

[אתר השבוסים](#)

[אתר המדרשות לבנות](#)

תוכנית מכינה לחיים בחברה הערבית – מדיניות

"מכינה לחיים" היא תכנית חינוכית חברתית- ערכית - קהילתית שנועדה (לתרום להכנת) להכין את בוגרי מערכת החינוך לתפקוד מוצלח בחייהם העתידיים ולהטמיע בקרב תלמידיה את הידע, המיומנויות והערכים שיהיו נחוצות להם כבוגרים בחייהם החברתיים, האישיים והמקצועיים במאה ה-21 במציאות משתנה ומורכבת במדינה ובעולם.

לבני נוער ערבים חסרות הזדמנויות לרכישת כישורים חברתיים שמקורן בהתנסויות עם קבוצת השווים לרכישת מיומנויות רכות וחברתיות כגון: התנסות בקבלת החלטות מושכלת. על כן, עבור דוברי ערבית יש לתת דגש מיוחד להרחבת הכמות והאיכות של מגוון התנסויות חברתיות עם קבוצת השווים ומקורות סמכות לצד פיתוח תחושת שייכות באמצעות דגש על פדגוגיה רלוונטית תרבותית – חיזוק וחקירה של מורשת ערבית וזהות ואזרחית בשילוב פרויקטים קהילתיים.

בתי ספר רוצים להיות רלוונטיים עבור התלמידים שלהם, לא רק בחוויית הלמידה היומיומית אלא גם בכך שהלימודים יכינו את התלמידים לחיים, לשוק העבודה ולאקדמיה. לצד מיומנויות חברתיות ובין אישיות חיזוק הבקיאיות והשליטה בשפה העברית היא מפתח לשילוב מיטבי של דוברי ערבית בשוק העבודה ובחברה בכלל. אפשרויות והזדמנויות לממש את יכולותיהם ושאיפותיהם האישיות, בתקופת חייהם, בראייה רב-דורית ובהשוואה חברתית, מבוססים על הקשרים החברתיים של יחיד ושל קבוצות בחברה המבוסס על אמון, על נורמות חברתיות ועל רשתות חברתיות. הוא נוצר תוך אינטראקציה בין-אישית והשימוש בו הוא במצבים חברתיים.

על כן בחברה הערבית "מכינה לחיים" הינה תוכנית תהליכית מכיתה י' – יב'. היות ותוכנית זו מקורה בכמה מקורות תקצוב להלן הקריטריונים, דרישות התקציב ומימושו:

1. בית הספר הינו "בית ספר כעוגן בקהילה" ושותף ביוזמת "מכינה לחיים" ברשות המקומית.
2. תוכנית מכינה לחיים מתקיימת בהלימה למתווה הארצי וישנה תוכנית חינוכית סדורה בהלימה למתווה ובחתימת רכז חינוך חברתי, מנהל יחידת נוער, ומפקח רשותי עבור שכבת הגיל בהיקף 60 שעות (30 ש' פדגוגיות – חברתיות ו30 ש' מעורבות חברתית בהתאמה לתוכנית). [מצ"ב](#)
3. תוכנית מכינה לחיים קבלה אישור פדגוגי ע"י האגף חברה ערבית ע"י ממונה חח"ק.
4. ישנו מוביל מכינה לחיים שמשתתף בהכשרה ארצית/ מחוזית ככל שזו מתקיימת.
5. מפקח רשותי יוודא כי אין כפלי הקצבה בתוכנית (אין מענה דומה / זהה מתקציב אתגרים או תקציב ב"ס)

התקציב ישמש עבור ימי פעילות מרוכזים סביב נושא : הכנה לאזרחות בחברה הישראלית על פי פירוט במתווה הארצי ובדגש מפגשים בחברה הישראלית, חיזוק שלטון חוק וחיזוק השפה העברית היום יכלול: התנסויות ולמידה חברתית, ביקור וסיורים במקומות רלוונטיים, כמו כן יש לשלב הרצאות עם מודלים לחיקוי .

אישור ימי הפעילות מותנים באישור מפקח רשותי וממונה חח"ק במטה.

**"דרכים כפולות
חותכות שפיליפ של סתר
והנתיבים הם די מסוכנים,
אק שפיל אחד
פולט מכל היתר השפיל
הזה שבו אנו הולכים..."
(אהוד מנור)**

חינוך חברתי קהילתי

מחונן להפעלת מכינה לחיים – מחונן למוסד החינוכי

אתגרי המאה ה-21 מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מ'חממת' הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי.

מטרות התכנית

- ✓ להעניק לבוגרים סל גדוש של ערכי מורשת ותרבות שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם והמשך דרכם.
- ✓ לצייד אותם בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם.

התכנית מאפשרת יצירת מסגרת להקניה, פיתוח והעצמה של יכולות קוגניטיביות, רגשיות ומעשיות שונות ומגוונות, תוך שיתוף פעולה של גורמים שונים בצוות בית הספר ליצירת מסגרת עשירה ורב-תחומית.

תכנית מכינה לחיים בבית הספר מהווה קומה נוספת לתהליכי הלמידה החברתית המשמעותיים שמתרחשים כחלק בלתי נפרד מהתכנית החברתית הסדירה של בית הספר, וזאת באמצעות יצירת מסגרת עשירה בתכנים חווייתיים, סדנאיים והתנסותיים שמהווים תוספת, השלמה, הרחבה והעמקה לתכני התכנית החברתית הסדירה.

מודלים אפשריים להפעלת התכנית

התכנית מיועדת לכיתות י"ב וניתן להפעיל אותה על פי עקרונות הגמישות הפדגוגית הניהולית (מע' גפ"ן) באחד מהמודלים הבאים:

- **מודל בית ספרי גמיש:** סימון משבצת זמן אפקטיבית, של שעות או ימים קבועים במערכת.

- **מודל הסיירת:** גיבוש סיירת תלמידים נבחרת (לפחות 25% מכלל השכבה) שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ולוקחת בו חלק פעיל.
- **מודל חודש ומעלה בשנת י"ב:** תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד, או כסדרות שבועיות לאורך שנת י"ב. הלמידה מתקיימת בבית הספר ומחוצה לו.

*המתווים יחולקו ליחידות למידה עצמאיות ומודולריות.

ניתן להפעיל את התכנית בכל מודל אחר שמתאים לבית הספר ואשר יקבל את אישור הגורם המקצועי במחוז.

1. מודל "מכינה לחיים" המופעל בבית הספר _____
2. מס' השעות של התכנית בבית הספר _____ מס' מפגשים _____
3. מסגרת הזמן המוקדשת לתכנית (יום בשבוע, חודש בשנה וכדו') _____
4. סמנו את התשובה המתאימה
☒ התכנית מופעלת במסגרת שעות הלימודים כתכנית חובה לכלל התלמידים
☒ התכנית מופעלת לאחר שעות הלימודים כתכנית רשות
5. הרכז החברתי המלווה את התכנית _____
 רכז/מוביל מכינה לחיים מטעם בית הספר _____
6. מוביל מכינה לחיים משתתף בהשתלמות מכינה לחיים ארצית או מחוזית כן / לא
7. הוקם צוות מוביל בית ספרי להובלת התכנית כן / לא
8. התקיים פיתוח מקצועי לצוות המורים טרם הפעלת התכנית כן / לא
- מתקיים תהליך פיתוח מקצועי לצוות המורים במהלך הפעלת התכנית כן / לא
9. נכתבה תכנית מכינה לחיים בית ספרית, כולל מסגרת זמן ולו"ז כן / לא
10. בבניית התכנית קיימת התייחסות לאוכלוסיות מיוחדות בבית הספר (עולים חדשים, חנ"מ, מחוננים ועוד)
 כן / לא
11. בבניית התכנית קיימת התייחסות לתכנים באחריות התלמידים כן / לא

תכנים מוצעים למכינה לחיים

נושא	מס' השעות המוקדשות לנושא
קיום תהליך איתור צרכים של התלמידים "מה חסר לכם"	
בניית קבוצה ותיאום ציפיות	

	העצמה אישית ובניית חוסן נפשי – כלים להתמודדות עם מצבי חיים משתנים, הגדרת יעדים
	תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות
	מנהיגות ושליחות
	ניהול זמן ומשאבים
	מעורבות חברתית וקהילתית, סולידריות חברתית
	זוגיות ויחסים בינאישיים (זוגיות ומיניות בריא ותרורי אזהרה).
	הכנה לשירות משמעותי לבן ולבת
	חינוך פיננסי
	הכנה ליציאה ללימודים אקדמאיים
	הכנה לעולם העבודה – הכוון תעסוקתי, הכנה לראיונות וכתיבת קורות חיים
	חינוך לאורח חיים בריא
	מניעת התמכרויות: אלכוהול וסמים

*חשוב לקיים תהליכי הערכה ומדידה של התוכנית, להגדיר יעדים ותפוקות מצופים ולבחון את השגתם.

נושא מכינה לחיים צריך להיות מותאם למאפייני האוכלוסייה והצרכים של בית הספר במוסד החינוכי

מומלץ לקיים בסוף השנה ערב שיא לכל משתתפי התכנית, בשיתוף ההורים. ולחלק תעודת "בוגר מכינה לחיים"

נשמח לסייע

תמיד יחד מקרוב ומרחוק

שושי שפיגל מפקחת ארצית חינוך חברתי ח"ן חמ"ד

רונית דניאל, מדריכה ארצית חח"ק ומה"ד חמ"ד